

BALUWA YA PAULI KWA VAFILIPi VAFILIPi ULONGULELU

Pauli ayandikili baluwa kwa lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu lya aku Filipi paghaveyi muchijaka aku Loma kucha myaka milongu sita na wumu chipindi pasovili Yesu sula ya 1:13. Tukuweshwa kwiwula padokwa kwilata mbwani ya Filipi muchitabu cha Figoli. Filipi yaveli mbwani ngomi ya mkowa wa Makedoniya. Kandi lyaveli lipinga lya kwaa lya vandu yivamjumilili Kilistu yilikandili mumakedoniya. Pauli pamu na Sila vakandishili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu kandi vavikiwili muchijaka lijuva limu pavaveyi kula. Figoli sula ya 16.

Pamongapa Pauli ayilatili fitangalili payandikili baluwa ayi. Atolili fwasi kulilumba lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu kwa fupu shawu sivayeghili pavapikanishili kucha kava muchijaka sula ya 4:10-19. Kandi mweni avawombilili ndambu muchijaka wumuvelili chipindi chila na kuvamanyisha Timotewu na Epaploditu kwa lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu sula ya 2:19-30 ili veni vavalibushili na kuujumila ulongosi wawu.

Fivelili mugati kwa chikata

Pauli akukanda baluwa kwa kulijambusha lipinga lya vandu yilimjumilili Kilistu Mufilipi sula ya 1:1-2.

Pambeli akuhimulila milandu yaki na fila mweni fyayilatili sula sha 1:3-2:30.

Kandi mweni avagayilili akuvalayila ndambu kugola mungalilu ya kumjumila Kilistu sula sha 3:1-4:9.

Pauli amalilili baluwa yaki kwa kulilumba lipinga lya yivamjumilili Kilistu lya Filipi kwa fupu shawu na kulayisha jambu yaki sula ya 4:10-23.

Baluwa ya Pauli yavayandikilili Vafilipi

¹ Nenga Pauli pamu na Timotewu tuku-vayandikila yumwi, vavanda va Yesu Kilistu, kwa vandu va Chapanga vonda, pamu na vandu yivayilumbili na Yesu Kilistu yivavelili aku Filipi. Kwavelili filongosi na vatangi va yivamjumila Kilistu.

² Tukuvaluvila usangi na kusika kwa Chapanga Tati wetu na kwa Bambu Yesu Kilistu.

Pauli akuvadadavila yivamjumila Yesu Kilistu

³ Ngumulumba Chapanga wangu kila pandi-vakumbuka, ⁴ na kila pandivadadavila mwavosi, ngudadava kwa seku, ⁵ Kwa nongwa ya ndambu yimundanga muchichuku cha kukwisha Chilongu cha Nyanyi kukandila lijuva lila lya kwaa limpikanilili mbaka nalelu. ⁶ Topi, ndina chiganu kucha Chapanga yakandishili chichuku achi chinofu mugati ya yumwi, dayendileshi mbaka yigoleki mulijuva lila lyawuya Yesu Kilistu. ⁷ Yiva nyanyi nenga kuvayihola, kwanongwa nguvakumbuka majuva vosi mundima yangu.

Kwa nongwa mwavosi yumwi muva pamu muu-sangi wasangilili Chapanga wa kulevangila chihimulila Chilongu cha Nyanyi, chamunu wundivili muchijaka na wuwula wula pakwandi pandiveyi panji ya chijaka. ⁸ Chapanga ndi mtovilela wangu, kamanya kucha ndivatama munu mwavosi yumwi wuwula wula ngudayila kuvawona kwa utami mkomi wa Yesu Kilistu.

⁹ Chindu chidadava kwa Chapanga ndi achi, wutami wenu uyongisheki munu, pamu na luhala lwa nakaka na luhunja lwa ndambu shosi, ¹⁰ ili muweshi kushawula findu fivelili nyanyi munu, apa ndi dang'weshi kuva na ndima ya nyanyi, ngajila lung'ong'u mbaka lijuva lila lyayisa Yesu Kilistu. ¹¹ Ngalilu yenu dayimemishikiwi milandu ya ugoleki, Yesu Kilistu mweni davatangi, kwanongwa ya ukomi na lujumu lwa Chapanga.

Ngalilu ya kumukimbanikila Kilistu

¹² Valongu vangu, ngudayila mumanyi kucha milandu yosi yimbatili yindanga kukwisha nendu Chilongu cha Nyanyi. ¹³ Topi, vama-chonda vosi va nyumba ya mutwa pamu na vandu vosi yivamjumilili Chapanga vamanya kucha ndiva muchijaka kwanongwa ngumkimbanikila Kilistu. ¹⁴ Kuwopiwa kwa nenga valongu yivamujumilili Bambu vava na uhwadali mukulandula Chilongu cha Nyanyi pangajila lyogha.

¹⁵ Nakaka, vandu vatangalili vakumlandula Yesu Kilistu kwanongwa vana weyi na ndewu, lakini vamonga vakumlandula Kilistu

kwanongwa vakudayila kuvatanga vandu. ¹⁶ Ava yivalandula kwanongwa ya kuvatanga vandu va Chapanga ndi vakulandula kwa utami, nongwa vamanya kucha Chapanga kanyimba chichuku cha kulevangila Chilongu cha Nyanyi, ¹⁷ ila vala yivamlandula Kilistu kwa weyi, vakuvatanga vandu ha, vakwihola kucha vakunyongishela kugoboka muchijaka kung'opiwili.

¹⁸ Deti liki! Nenga ngusekilela hela payiva vandu vakumulandula Kilistu kwa natilu shosi, yivi ya nyanyi awu kwa natilu ya wafu. Danyendileli kusekilela, ¹⁹ Manya kucha dadavu shenu na kwa utangi wa Mfuki wa Yesu Kilistu, damikiwi pekesu. ²⁰ Bayililu yangu ngomi na shuvililu yangu ndi danemwi ha kugola fichuku, dambati liwovi chipindi chosi na chamunu chipindi achi, kwa ngalilu yangu yosi, Kilistu ajumiwi mumvili wangu pandiva mnofu awu pasova. ²¹ Kwa nenga, kwikala ndi kumukimbakila Kilistu na kusova ndi nyanyi munu. ²² Hata leki panyendilela kwikala munjimba dang'wesi kugola chichuku chivelili na ijala nendu, topi, mani shawuli chindu liki! ²³ Fikunyasha findu afi fivili. Ngiba ndiyileki ngalilu ayi ya mvili ngayikali pamu na Kilistu, chindu achi chikuweshu kuva cha nyanyi munu, ²⁴ lakini chindu cha nyanyi kwa yumwi panyendilela kwikala. ²⁵ Chindu achi nguchiwona cha nakaka, wuwula wula manya danyendileli kwikala pamu na mwavosi yumwi, ili ndivayongisheli kukwisha ujumilwa na seku. ²⁶ Topi, yumwi damuvi na nongwa ya kuyidumbila nenga kwa chila Yesu

Kilistu chagolili kwa nenga.

²⁷ Topi, chindu chikomi ndi ngalilu yenu yivi kucha chivelili chilongu cha Kilistu, ili panyisa awu pangotoka kwisa kwa yumwi, damanyi kucha mugangamala pamuva na natilu yimu, kulevanila chindu chimu kujumila chilongu cha nyanyi. ²⁸ Mukotoo kuvatila hata padokwa vandu yivavalimba, ila mugangamali majuva vosi, ayi dayivi chilangushilu kwa veni kucha davafyoghiwi, lakini yumwi damulowuliwi na Chapanga. ²⁹ Kwanongwa mwapatili usangi wa kumukimbanikila Kilistu, kwa kumujumila hela ha, ila kwa kugoboliwa kwanongwa ya mweni. ³⁰ Hinapawu mukuweshwa kuva Pamu na nenga mumgoha. Mgoha awu ndi wula wumuwuwonili paneva pakwandi, ngimu wumpikanisha ngali hela mbaka ponopa ngulimbana na weni.

2

Uwundu na ukomi wa Kilistu

¹ Ngalilu yenu Mukilistu yikuvapa liwovi. Utami waki ukuvashisha moyu. Mwilumba na Mfuki Mng'alili na kwiwonela lusungu na lihingili mwaveni kwa mwaveni. ² Topi, mugoli ndivi na cheleli, kwa kuva na utami wumu na hoshu yimu na ndima yimu na natilu yimu. ³ Mkotoo kugola chindu kwa ndima ya didiwu awu likwinakwina lya hela na muvi na ugoleki mwaveni kwa mwaveni na kila mundu amuwoni monga mundu pitu mweni. ⁴ Pakotoo kuva na mundu yasaka chayilata mweni hela ila fivayilata vengi. ⁵ Muvi na chiganu chichila chila cha Yesu Kilistu.

⁶ Mweni kukandila dahili aveli Chapanga, lakini ayiholili ha kucha aveli Chapanga ndi chindu cha kulemilela kwa liwovi.

⁷ Ila, wadayilili mweni, ayigolili chindu ha, ayigolili mvanda, ayigolili mundu na awonikili mundu.

⁸ Aveli mshisha moyu mbaka kajumila njifwa, njifwa yenii ya palupingika.

⁹ Kwa nongwa ayi Chapanga amukweshili kumbindi munu, na amupili litawa pitu matawa vosi.

¹⁰ Ili kwa ndundamilu ya litawa Iya Yesu, filumbi fyonda kumbindi kwa Chapanga, kumlima na kumambi, fimutundamili.

¹¹ Kila lulimi daludeti kucha Yesu Kilistu ndi Bambu, kwa ukomi wa Tati Chapanga.

Kung'ala kucha ndondwa

¹² Vaghanja vangu yindivatamili, ngimu wula wumumbikanilili chipindi chosi pandiveyi na yumwi, hata ponopa wundivili kutali na yumwi muyendileli kumbikana. Mugoli fichuku kwa kutila na kubagama mulangushi mugombuliwa.

¹³ Kwanongwa Chapanga ndi yagola fichuku mugati yenu na kuvapa uwesu wa kudayila na kugola milandu yilinganila na ndambu wadayila mweni.

¹⁴ Mugoli findu fyosi ngajila kung'ong'oleka na kulimba, ¹⁵ Ili muvi vangajila lung'ong'u na vangajila uvifyi, vana va Chapanga vangajila lung'ong'u mumlima wa wafu na wuyaghamilili. Mung'ali kucha ndondwa wusing'alisha lulanga,

¹⁶ kunu pamukamula nyanyi lulayilayi yiluyegha

unofu, ili mbati kwidumbila lijuva lyawuya Kilistu, kwanongwa dayiwoneki lipala hela kucha nguvilishu yangu na fichuku fyangu fiyaghamila hela ha.

¹⁷ Hata unofu wangu pawupunguliwa ngimu litambiku kwa Chapanga pamu na ujumilwa wa yumwi, nguva na cheleli nendu na kuva na yumwi mwavosi mucheleli ayi. ¹⁸ Na yumwi wuwula wula mukudayiliwa kuva na seku na musekileli pamu na nenga.

Timotewu na Epafleditu

¹⁹ Leki Bambu Yesu paneka, ngushuvilila kucha dang'weshi kumlayisha Timotewu kwa yumwi majuva vavava, ili nguvilishiwi ndima pambata milandu yenu. ²⁰ Nenga ndiva hela mundu wingi kucha mweni yavakimbanikila kwa ndima. ²¹ Vamonga vosi vakukimbanikila milandu yawu veni hela, vakukimbanikila ha milandu ya Yesu Kilistu. ²² Mwaveni mumumanya ndambu Timotewu wavelili na chiganu. Nenga na mweni kucha wula wavelili mwana na tati mundu, tugola pamu chichuku cha Chilongu cha Nyanyi. ²³ Kwanongwa ayi ngushuvilila kumulayisha Timotewu kwa yumwi tepu hela pamanya milandu yangu dayivi wuliwuli. ²⁴ Nongwa ngumushuvilila Bambu kucha na nenga wuwowu samba nyisa kwa yumwi majuva vavava.

²⁵ Nola ngiba nimulayishi kwa yumwi mlangu wangu Epafleditu, muyangu na nenga mu-fichuku na yavelili akuchilevangila Chilongu cha Nyanyi, yavelili ndumindumi wenu yandanga

mufindu fidayilili. ²⁶ Kana bayililu ngomi ya kuvawona mwavosi na kang'ong'uteka munu pamupikanishili kucha avelili mtami. ²⁷ Nakaka avelili dabidabi. Lakini Chapanga amuwonilili lusungu, mweni weka hela ha, ila na nenga wuwowu kanewusha kuva na lihingili likomi. ²⁸ Topi, Ngudayila munu kumulayisha kwa yumwi, ili pamumuwona muweshi kusekilela kandi na lihingili lyangu dalisiki. ²⁹ Mumuyangi kwa seku kucha mlongu Mubambu. Muku-dayiliwa kuvatundamila vandu yivavelili ngimu mweni. ³⁰ Avelili munjifwa nongwa ya fichuku fya Kilistu na ayivikili munjifwa ili aweshi kunyimba nenga utangi wumulemwili kunyimba nenga.

3

Kuva goleki pawushu ya Chapanga

¹ Valongu vangu, chimonga muvi na seku kwa kwilumba na Bambu. Ngutofya ng'odu kuwuyilila fila finyandikili mwanja mtasi, nongwa dafivayongisheli kuvalewusha na msayisayi. ² Muyivavali na ava yivagola findu fya wafu vandu ava ndi kucha vagalu, vandu yivakuvilisha kudumula jandu. ³ Yufwi yitumjuma nakaka Chapanga kwadeha ya Mfuki Mng'alili, yufwi ndi yituyingishiwili jandu, veni ha na tukwidumba mukwilumba na Yesu Kilistu. Tukwidumbila ha milandu ya mvili. ⁴ Nenga wuwowu ningaweshili kwidumbila findu figoleka munjimba. Hata leki kuna mundu yoyosi yayihola kucha akuweshi kwidumbila findu figoleka

munjimba, nenga ndina fikomi fya kwihola pitu ya afi. ⁵ Nenga ndayingilili jandu lijuva lya nani kukandila pang'onikili hela, nenga mundu wa mlima wa Isilaeli, wa kabila la Benjamini, Mwibulaniya nakaka. Nenga ndaveli Mfwalisayu, kwa kukola Malawu va Chapanga vamupili Musa, ⁶ na ndavelili na chigoyi munu mbaka ndivasulumu vandu yivamjumilili Kilistu. Kwa milandu ya ugoleki wuva kwa kukamula Malawu, nenga ndina mbatiwa ha. ⁷ Lakini findu fyonda findiyiholili kucha ndi dambati, ndifiwona mitosi, kwanongwa ya Kilistu. ⁸ Yina, afi weka ha, ila nguwona kila chindu chikundanga ha, kwanongwa chindu chindanga munu, ndi kumumanya Yesu Kilistu Bambu wangu. Kwanongwa ya mweni jumila kuchileka kila chindu, ndifiwona fyosi afi mitosi weka, ili ndimupati Kilistu ⁹ na kwilumba na mweni nakamu. Nenga nguwudayila kandi ha, ugoleki wuufuma Mumalawu. Ponopa ndina ugoleki wula wuvelili mukumjumila Kilistu, ugoleki wuufuma kwa Chapanga na wula wuyidumbila ujumilwa. ¹⁰ Chidayila nenga kumumanya Kilistu na kuliwona liwovi lya ushukushu waki na kuva pamu mugobuleku yaki na kwilumba na mweni munjifwa yaki, ¹¹ kunu pashuvilila kucha na nenga wuwowu dashukushiwi.

Mbilu kutuvilila chituyilatili

¹² Ngwijuma ha kucha ng'weshwa kala, awu ndiva goleki. Nguyendilela kudomba ili mbati fupu yila yanyimbili mweni, fupu yeni ndi nenga kuva wa Yesu Kilistu. ¹³ Nakaka valongu vangu,

ngwihola kucha mbata kala ha, lakini ngugola chindu chimu hela, ngwivasuva fila fipitili na kugola nguvilishu kufikola fila fya kuwulongolu. ¹⁴Topi, ngwivilinga mbaka kundiyilatili, ili mbati yila fupu, yeni ndi unofu wa jola wangemilili Chapanga kwa deha ya Yesu Kilistu.

¹⁵Twavosi yitudindalili mungalilu ya Kilistu tuvi na natilu yimu. Lakini leki yumu gati ya yumwi vakwihola fingi, topi, Chapanga daatulangushi lipala findu afi. ¹⁶Apa patuveli tuyendileli kuulongolu mudeha yiyeyi yituvelili nayu ponopa.

¹⁷Valongu vangu, mugoli ngimu nenga. Muvaloli vandu vala yivagola findu kucha fila fituvalangushili yumwi. ¹⁸Nenga ndivawombela kala chilongu achi myanja yitangalili na ponopa nguwyilila kandi kwa misosi, vandu vatangalili vakwikala kucha fimudwama va njifwa ya Yesu Kilistu mulupingika. ¹⁹Pambeli davafyoghiwi, kwanongwa dobukelu sha njimba shawu ndi Chapanga wawu, vakuwona ukomi kwa milandu yawu ya chindipa, vakwihola milandu ya mumlima hela. ²⁰Lakini yufwi vanamlima va kumbindi kwa Chapanga na tukumvetilela kwa bayililu ngomi Mlowola wetu kufuma aku Bambu Yesu Kilistu, ²¹mweni dasighalambuli njimba shetu sosuvafu na kusigola siyifwani na njimba yaki yivelili na ukomi, kwa liwovi lila limbola aweshi kufivika findu fyonda pasi yaki.

4

Pauli akuvakola liwoku

¹ Topi, valongu vangu yindivatama munu ngudayila kuvawona, yumwi cheleli yangu na likokoma lyangu lya uweshi, yumwi vaghanja vangu nahawu ndi wumudayiliwa mudindali mukwilumba na Bambu.

² Eudia na Sindiki, nguvadedeka ava vandu vavili vajovi kucha valongu kwa deha ya Bambu.

³ Na yuwi mgola chichuku muyangu wa nakaka ngudayila uvatangi vadala ava, kwanongwa vagola fichuku fikomi fya kulandula Chilongu cha Nyanyi pamu na nenga na Kilemindina na vala vayangu vamonga yivagola fichuku pamu na nenga, vala matawa vawu yivayandikiwili muchitabu cha unofu.

⁴ Topi, musekileli chipindi chosi kwa kwilumba na Bambu! Ngudeta kandi, musekileli!

⁵ Ushisha moyu wenu wumanyiki na vandu vonda. Bambu kava pabehi kwisa. ⁶ Mukotoo kuva na chipwembwi, kwa kila chindu kwa kudadava na kuluva fimudayila pamu na kulumba mumuwombeli Chapanga. ⁷ Na sika ya Chapanga, yivelili pitu hala shosi sha vandu dayidimi unofu wa ndima na hala shenu mukwilumba na Yesu Kilistu.

⁸ Chingomeku, valongu vangu, mukoli milandu ya usangi na yila yidayiliwa kujumiwa na milandu ya nakaka na ya nyanyi na milandu ya ugoleki na kunowesha na ya kutundamila.

⁹ Mugoli yimwiwulili na kuyanga kufuma kwa nenga, milandu yimupikanishili padeta na kulola yigolili. Na Chapanga yavasangila vandu kusika daghavi pamu na yumwi.

Akuvalumba Vafilipi kwa fupu shawu

¹⁰ Kwa kwilumba na Bambu ndina seku ngomi, kwanongwa pambeli mwapatili kandi seku ya kulangusha kucha mukungumbuka. Nakaka mwavelili mukungumbuka majuva vosi ila mwapatili ha fwasi ya kulangusha chilongu achi. ¹¹ Ponopa ngudeta ha afi kwanongwa ngudayila chindu, nongwa ndiyiwula kusekilela na findu fimelili nafyu. ¹² Manya kwikala na findu fitangalili na manya kwikala ngajila findu. Ndiyiwula mbwepu ya kushovilela kusekilela mundambu shosi na mahali posi, pandiva na filivi awu pandiva na njala na pandiva na fitangalili awu panyangishiwa. ¹³ Nguweshu kugola kila chindu kwanongwa Kilistu akunyimba liwovi.

¹⁴ Lakini yumwi mwagolili nyanyi, kundanga nenga mugobuleku shangu. ¹⁵ Yumwi Vafilipi mwaveni mumanya kucha pakwandi pananduleyi Chilongu cha Nyanyi, pang'ukeyi Make-doniya, yumwi weka chipinga cha vandu yivamjumilili Kilistu ndi yimundangili na yumwi weka ndi yimuveli na nenga mukuyanga na kuvapa vandu vengi fivadayila. ¹⁶ Hata pamelili aku Tesaloniki mwandangili findu fidayilili myanja yitangalili. ¹⁷ Ngudayila kupokela fupu ha, ila chidayila kuva na sanja kumbindi kwa Chapanga. ¹⁸ Topi, mbokela kala findu fyosi fimunyimbili na fimonga fipita wudayilili. Ndiva na kila chindu kwanongwa ponopa Epafleditu kanyeghela kala fupu shenu. Fupu asi kucha litambiku lya nungililu nofu, litambiku liyijumiliwa na kumunowesha Chapanga. ¹⁹ Topi, Chapanga wangu, kwa ulundamali waki mkomi kwadeha

ya Yesu Kilistu, davapi fyosi fimudayila. ²⁰ Ukomi wuvi kwa Chapanga yavelili Tati wetu, jola na jola! Yina.

Nayililu ya mbelu

²¹ Nguvalayilila vandu va Chapanga vosi yivavelili va Yesu Kilistu. Nguvajambusha valongu yivavelili pamu na nenga. ²² Vandu va Chapanga vosi yivavelili apa na vala vosi yivavelili munyumba ya mutwa wa Loma, nguvajambusha.

²³ Mwavosi nguvaluvila sangi sha Bambu wetu Yesu Kilistu.

Lilaghanu Iya Shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7